

Sygn. akt IV CZ 79/14

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk (sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

w sprawie z powództwa G. K. i K. K.

przeciwko H. Z., W. K. i T. S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 7 listopada 2014 r.,

zażalenia powodów

na wyrok Sądu Apelacyjnego

z dnia 28 stycznia 2014 r.

**uchyla zaskarżony wyrok w zakresie zaskarżenia (pkt III)
i pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego Sądowi, który wyda orzeczenie kończące
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji powodów i pozwanego H. Z. (po rozpoznaniu sprawy z powództwa G. i K. K. przeciwko trzem pozwanym: H. Z., W.K. i T.S.) oddalił apelację powodów wobec tego ostatniego pozwanego, uchylił natomiast zaskarżony wyrok w odniesieniu do pozostałych pozwanych i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. Jako podstawę powództwa wobec pozwanych H.Z. i W.K. powodowie wskazali art. 291 § 1 k.s.h. (s. 3 uzasadnienia zaskarżonego wyroku),

Sąd Apelacyjny stwierdził, że w odniesieniu do obu tych pozwanych nie doszło do rozpoznania istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. Zadaniem Sądu drugiej instancji, w stosunku do pozwanego H. Z. „Sąd pierwszej instancji poczynił w sprawie jedynie część istotnych ustaleń faktycznych, które bez przeprowadzenia kluczowego dowodu nie mogą być uznane za wystarczające do rozstrzygnięcia sporu w zakresie odpowiedzialności (tego) pozwanego” (s. 17 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Tym kluczowym dowodem miałyby być opinia biegłego z dziedziny rachunkowości i ekonomiki na okoliczności ustalenia stanu finansowego spółki z o.o. (F.) w okresie, w którym pozwany H. Z. pełnił w niej funkcję jednoosobowego zarządu. W ocenie Sądu Apelacyjnego, bez tego dowodu nie jest pewny ustalony przez Sąd Okręgowy stan niewypłacalności spółki już w listopadzie 2003 r., a w dodatku pozwany ten podnosił istotne przyczyny egzoneracyjne mogące prowadzić do wyłączenia jego odpowiedzialności (art. 299 § 2 k.s.h.).

W odniesieniu do pozwanego W. K. Sąd Apelacyjny dostrzegł nierozpoznanie istoty sprawy z tej przyczyny, że Sąd Okręgowy nieprawidłowo ocenił skuteczność prawną ugody z dnia 26 lipca 2007 r., zawartej między powodami a tym pozwanym i oddalił powództwo wobec tego pozwanego jako nieuzasadnione. Tymczasem nieważność tej ugody, z przyczyn szerzej podanych w uzasadnieniu, powoduje konieczność oceny odpowiedzialności tego pozwanego w świetle art. 299 § 1 k.s.h., a dodatkowo także – na podstawie art.13 k.s.h.

(odpowiedzialność za zobowiązania powstałe w okresie jej organizacji; s. 24 uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

W zażaleniu powodów co do cz. III wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 28 stycznia 2014 r., podniesiono zarzut naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. Skarżący żądali uchylenia wyroku w zaskarżonej części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje;

Sąd Apelacyjny rozpoznający apelację może uchylić zaskarżony wyrok sądu pierwszej instancji wówczas, gdy zachodzą przesłanki takiego rozstrzygnięcia przewidziane w art. 386 § 4 k.p.c., w tym – nastąpiło nierozpoznanie istoty sprawy. O „istocie sprawy” decyduje treść żądania powoda wskazanego w pozwie, charakter danej sprawy, sposób i zakres obrony pozwanego podjętej w toku postępowania rozpoznawczego.

W rozpoznawanej sprawie wobec pozwanego H. Z. powodowie wystąpili z żądaniem na podstawie art. 299 § 1 k.s.h., a pozwany ten nie tylko kwestionował istnienie przesłanek tej odpowiedzialności (m.in. pojawienie się stanu niewypłacalności zarządzanej spółki z o.o. w określonym czasie, a także wskazywał na wystąpienie przyczyny wyłączającej jego ewentualną odpowiedzialność mimo niepodjęcia przez niego działań ochronnych wierzycieli we właściwym czasie, powodowie nie ponieśli jednak szkody).

W ocenie Sądu Najwyższego, nie ma podstaw do twierdzenia, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. w odniesieniu do żądania skierowanego wobec pozwanego H. Z. Sąd ten ustalił okres sprawowania funkcji zarządu przez tego pozwanego, stan zadłużenia spółki, w tym istnienie należności powodów z tytułu dostaw towaru, a wreszcie - stan niewypłacalności spółki już w listopadzie 2003 r. Jednocześnie Sąd szczegółowo wyjaśnił, jakimi dowodami kierował się w tym zakresie (s. 10-11 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Wyjaśnił też, dlaczego nie było niezbędne powoływanie jeszcze nowego, zgłoszonego przez pozwanego H. Z., dowodu z opinii biegłego i ustalił także brak wykazania przez tego pozwanego podnoszonej przyczyny egzoneracyjnej. Trafnie zauważył przy tym, że fakt przebywania pozwanego (w pewnym okresie) na zwolnieniu lekarskim nie zwalnia go od osobistej

odpowiedzialności za zobowiązania zarządzanej przez niego spółki, skoro stała się ona niewypłacalna w listopadzie 2003 r., tj. w czasie, w którym należało podjąć odpowiednie działania zaradcze służące ochronie wierzycieli spółki. Warto zaznaczyć, że na rozprawie w dniu 3 listopada 2011 r. (k. 195) skarżący nie kwestionował oddalenia jego wniosku o powołanie biegłego na poprzedniej rozprawie w dniu 13.IX.2011 r. (k. 1935).

W ocenie Sądu Najwyższego, uznanie przez Sąd Apelacyjny za nieskuteczną prawnie ugodę z dnia 26 lipca 2007 r. nie wyklucza merytorycznego rozpoznania żądania powodów skierowanego wobec kolejnego zarządcy spółki z o.o. – pozwanego W. K. Pozwany ten sprawował funkcję jednoosobowego zarządu spółki od dnia 16 kwietnia 2004 r., a więc w okresie bezpośrednio po zakończeniu tej funkcji przez pozwanego H. Z. Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy mogą zatem zostać wykorzystane także dla określenia przesłanek odpowiedzialności także tego pozwanego przy zbadaniu także powoływanych przyczyn egzoneracyjnych. Nie jest, oczywiście, wykluczone odpowiednie poszerzenie przez sąd apelacyjny postępowania dowodowego, nawet w wyniku powołania odpowiedniego biegłego (art. 382 k.p.c.). Ponadto należy jeszcze stwierdzić to, że w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego znalazło się następujące stwierdzenie: „Pozwany W.K. nie działał w imieniu spółki (...) w okresie jej organizacji, a zatem jego pozycję (...) w postępowaniu należy rozpatrywać jedynie na tle art.299 § 1 k.s.h.”; s. 25 uzasadnienia tego wyroku; k. 2171 akt sprawy). Tymczasem jako jeden z powodów uchylenia zaskarżonego wyroku także w stosunku do pozwanego W. K. podano to, że istniała potrzeba zbadania jego odpowiedzialności również na podstawie 13 k.s.h. (s. 24 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Jednocześnie na s. 3 tego wyroku wspomniana się o ostatecznym sprecyzowaniu przez powodów podstawy odpowiedzialności także tego pozwanego (art. 299 § 1 k.s.h.; zob. też stanowisko powodów na k. 1944 i 2115 akt sprawy).

W tej sytuacji należało uznać zażalenie powodów za uzasadnione, ponieważ nie istniały podstawy do uchylenia wyroku Sądu Okręgowego z dnia 25 stycznia 2013 r. w odniesieniu do pozwanych H. Z. i W.K. W tej sytuacji Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części (w pkt. III) w

odniesieniu do pozwanego H. Z. i W. K. i pozostawił rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego sądowi rozstrzygającemu ostatecznie w danej sprawie.